

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
معاونت بررسی‌های اقتصادی

وضعیت صنعت ساخت ایران در سال ۱۳۹۸

رشد شاخص مقدار تولید بخش صنعت در سال ۱۳۹۸ منفی ۱,۸ درصد بوده که در مقایسه با رقم مشابه در سال ۱۳۹۷، بهبود یافته است. شاخص مقدار تولید بخش صنعت در زمستان سال ۱۳۹۸ به بالاترین میزان خود (۲,۴ درصد) طی دو سال اخیر رسیده است. در میان زیربخش‌های مختلف صنعت در سال ۱۳۹۸، فعالیت ساخت کک، فرآورده‌های حاصل از تصفیه نفت و سوخت‌های هسته‌ای، ساخت منسوجات و ساخت فلزات اساسی به ترتیب با افزایش ۱۰,۳ درصد، ۵,۱ درصد و ۴,۹ درصد بیشترین رشد شاخص مقدار تولید بخش صنعت را به خود اختصاص داده‌اند؛ این درحالی است که کمترین رشد این شاخص در سال مذکور متعلق به ساخت محصولات از توتون و تنباکو (منفی ۳۲,۴ درصد)، ساخت وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر (منفی ۲۳ درصد) و ساخت ماشین آلات دفتری، حسابداری و محاسباتی (منفی ۱۷,۱ درصد)، بوده است.

تهیه شده توسط همکاران محترم

تیرماه ۱۳۹۹

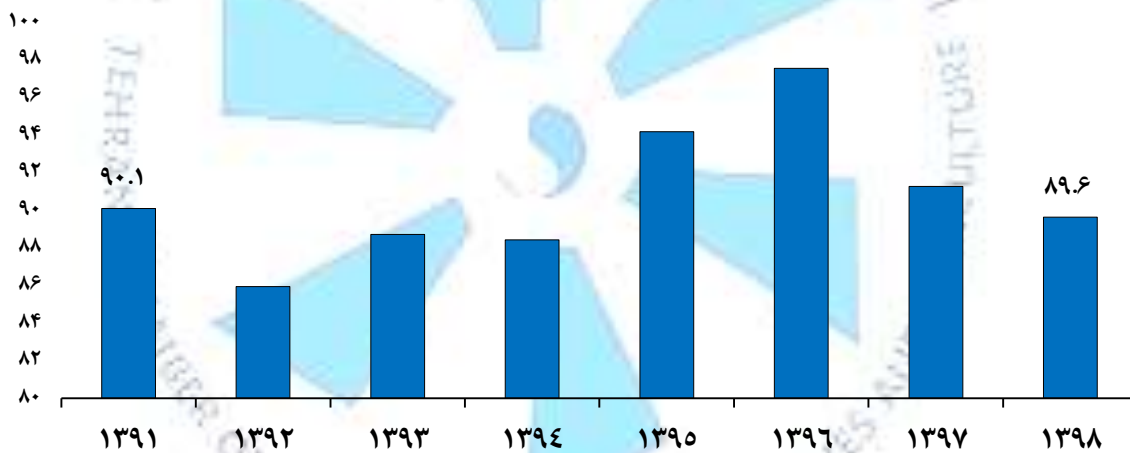

معاونت بررسی های اقتصادی

همانطور که از نمودار ۱ مشخص است، روند صعودی شاخص کل مقدار تولید بخش صنعت که از سال ۱۳۹۳ آغاز شده بود، در سال ۱۳۹۷ متوقف شده و بعد از آن، روند نزولی خود را تا سال ۱۳۹۸ ادامه داده و به ۸۹٫۶ رسیده است. علی‌رغم رشد شاخص طی سال‌های ۱۳۹۳، ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶، به دلیل افت دو سال اخیر، رقم شاخص در سال ۱۳۹۸، حدود ۱۰٫۴ واحد کم‌تر از رقم سال پایه یعنی ۱۳۹۰ است به عبارتی هنوز میزان تولید در سال ۱۳۹۸ به سطح تولید سال ۱۳۹۰ نرسیده است.

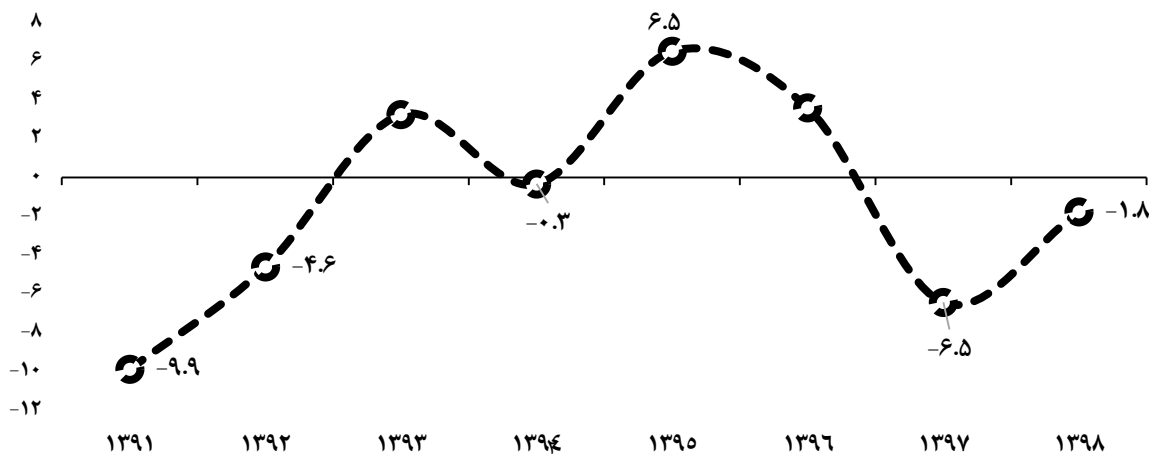
روند رشد شاخص مقدار تولید صنعت در نمودار ۲ مشخص شده است. طی ۸ سال مورد بررسی، رشد شاخص مقدار تولید صنعت در ۵ سال منفی و فقط در ۳ سال مثبت بوده است. بالاترین رشد شاخص مقدار تولید صنعت مربوط به سال ۱۳۹۵ و با نرخ ۶٫۵ درصد اتفاق افتاده است. طی دو سال اخیر یعنی سال‌های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ هم رشد این شاخص منفی و به ترتیب برابر با منفی ۶٫۵ درصد و منفی ۱٫۸ درصد بوده که بنظر می‌رسد از سرعت کاهش این شاخص در سال ۱۳۹۸، کاسته شده است.

نمودار ۱. روند تغییر شاخص مقدار تولید بخش صنعت طی سال‌های ۱۳۹۱ الی ۱۳۹۸ (درصد) ۱۳۹۰ = ۱۰۰

منبع: مرکز آمار ایران

نمودار ۲. روند رشد شاخص مقدار تولید بخش صنعت طی سال‌های ۱۳۹۱ الی ۱۳۹۸ (درصد) ۱۳۹۰ = ۱۰۰

منبع: مرکز آمار ایران

معاونت بررسی های اقتصادی

بررسی روند تغییرات فصلی شاخص مقدار تولید صنعت طی دو سال اخیر (نمودار ۳)، نشان می‌دهد که روند نزولی رشد این شاخص که از تابستان ۱۳۹۷ آغاز شده و در زمستان ۱۳۹۷ به کم‌ترین رقم خود از ابتدای سال ۱۳۹۷ رسید (منفی ۱۲,۲ درصد)، در بهار سال ۱۳۹۸ متوقف شده و روند صعودی را تا زمستان ۱۳۹۸ طی کرده و پس از گذشت ۷ فصل متوالی رشد منفی، در فصل زمستان ۱۳۹۸ مثبت شده و به ۲,۴ درصد رسیده است. شایان ذکر است این رقم بیشترین رشد این شاخص از ابتدای سال ۱۳۹۷ تا انتهای سال ۱۳۹۸ بوده است.

نمودار ۳. رشد فصلی شاخص مقدار تولید بخش صنعت در سال ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ (درصد)

منبع: مرکز آمار ایران

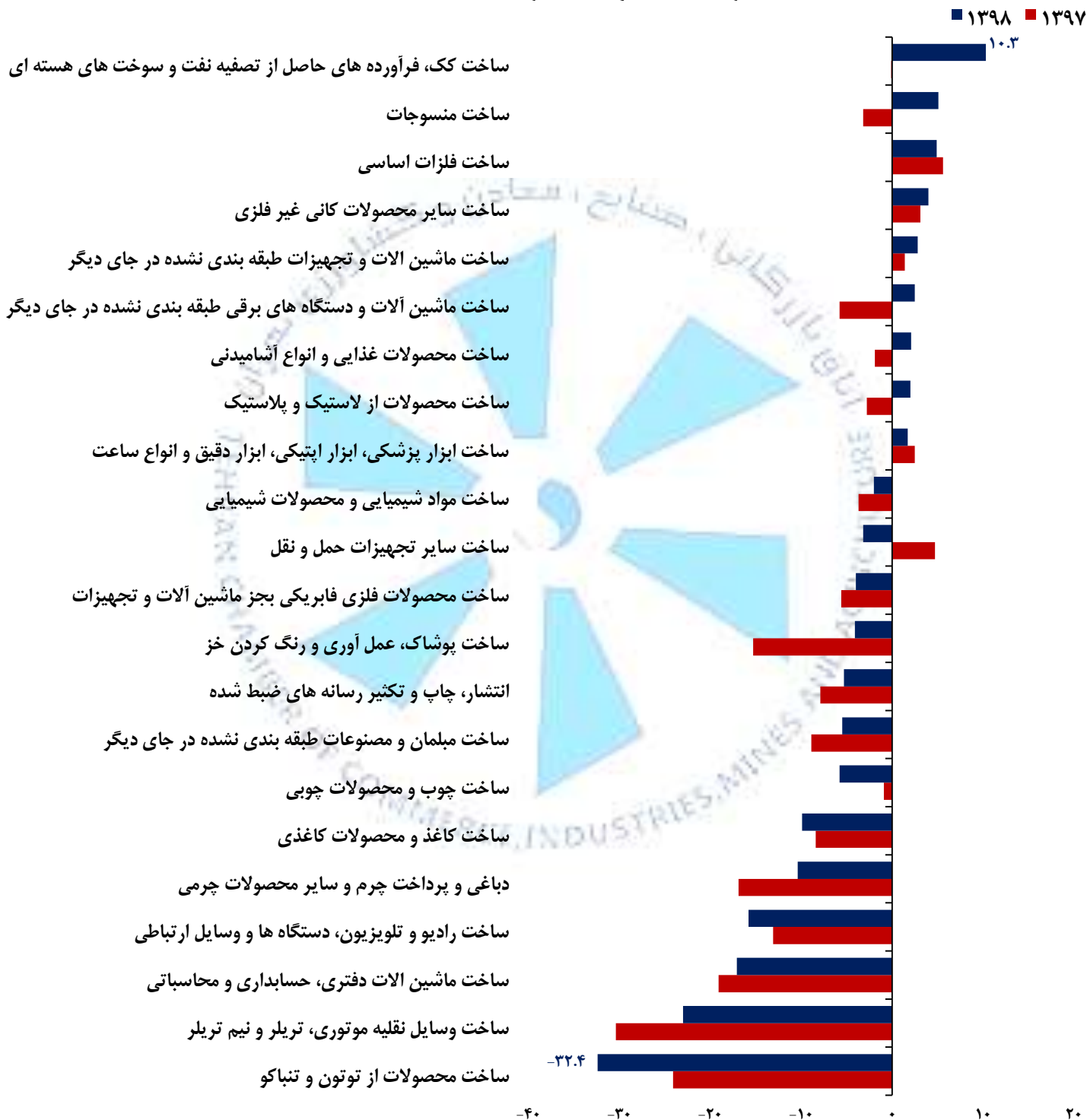
➤ رشته فعالیت ها با بیشترین رشد شاخص مقدار تولید

با توجه به نمودار ۴، در میان فعالیت‌های گوناگون صنعت در سال ۱۳۹۸، ساخت کک، فرآورده‌های حاصل از تصفیه نفت و سوخت‌های هسته‌ای، ساخت منسوجات، ساخت فلزات اساسی، ساخت سایر محصولات کانی غیرفلزی و ساخت ماشین‌آلات و تجهیزات طبقه‌بندی نشده در جای دیگر، به ترتیب با افزایش ۱۰,۳ درصد، ۵,۱ درصد، ۴,۹ درصد، ۴ درصد و ۲,۸ درصد، بیشترین رشد شاخص مقدار تولید بخش صنعت را نسبت به سال ۱۳۹۷ به خود اختصاص داده‌اند. شایان ذکر است در میان فعالیت‌های مذکور، رشد شاخص مقدار تولید بخش صنعت برای ساخت فلزات اساسی، ساخت سایر محصولات کانی غیرفلزی و ساخت ماشین‌آلات و تجهیزات طبقه‌بندی نشده برای دومین سال پیاپی بیشترین رشد را در میان سایر زیربخش‌های صنعت تجربه می‌کنند؛ این در حالی است که در سال ۱۳۹۷ رشد شاخص مقدار تولید بخش صنعت برای ساخت منسوجات نسبت به سال ۱۳۹۶، منفی ۳,۲ درصد بوده است.

نمودار ۴. رشد شاخص مقدار تولید بخش صنعت به تفکیک فعالیت‌های صنعتی

در سال ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ (درصد) - ۱۰۰ = ۱۳۹۰+

منبع: مرکز آمار ایران

➤ رشته فعالیت ها با کمترین رشد شاخص مقدار تولید

کمترین رشد شاخص مقدار تولید بخش صنعت در سال ۱۳۹۸ نیز به ترتیب با ارقام منفی ۳۲,۴ درصد، منفی ۲۳ درصد، منفی ۱۷,۱ درصد، منفی ۱۵,۸ درصد و منفی ۱۰,۴ درصد متعلق به ساخت محصولات از توتون و تنباکو، ساخت وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر، ساخت ماشین آلات دفتری، حسابداری و محاسباتی، ساخت رادیو و تلویزیون، دستگاه ها و وسایل ارتباطی و دباغی و پرداخت چرم و سایر محصولات چرمی بوده است. شایان ذکر است که ساخت وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر، ساخت محصولات از توتون و تنباکو، ساخت ماشین آلات دفتری، حسابداری و محاسباتی برای دومین سال پیاپی کمترین رشد شاخص مقدار تولید بخش صنعت را داشته‌اند (نمودار ۴).

➤ رشته فعالیت هایی با دو سال متوالی رشد منفی

در سال ۱۳۹۸، شاخص مقدار تولید بخش صنعت برای زیربخش‌های ساخت مواد شیمیایی و محصولات شیمیایی، ساخت محصولات فلزی فابریکی بجز ماشین آلات و تجهیزات، ساخت پوشاک، عمل آوری و رنگ کردن خز، انتشار، چاپ و تکثیر رسانه های ضبط شده، ساخت مبلمان و مصنوعات طبقه بندی نشده در جای دیگر، ساخت چوب و محصولات چوبی، ساخت کاغذ و محصولات کاغذی، دباغی و پرداخت چرم و سایر محصولات چرمی، ساخت رادیو و تلویزیون، دستگاه ها و وسایل ارتباطی، ساخت ماشین آلات دفتری، حسابداری و محاسباتی، ساخت وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر و ساخت محصولات از توتون و تنباکو، برای دومین سال پیاپی رشد منفی را تجربه کرده و به نظر می‌رسد که این رشته فعالیت‌ها وارد رکود اقتصادی شده‌اند (نمودار ۴).

➤ وضعیت رکود فعالیت‌های صنعتی

چنانچه بروز رشد منفی شاخص مقدار تولید صنعت طی دو فصل متوالی را به عنوان رکود تلقی کنیم، از این منظر بر اساس خلاصه بررسی وضعیت فعالیت‌های صنعتی طی دو سال اخیر که در جدول ۱ ارائه شده است، برخی از صنایع در پایان سال ۱۳۹۸ همچنان با رکود مواجه بوده و برخی دیگر طی فصول گوناگون این سال از رکود خارج شده‌اند. در میان رشته فعالیت‌های مختلف اقتصادی، شاخص مقدار تولید بخش صنعت برای ساخت مواد شیمیایی و محصولات شیمیایی، ساخت وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر و ساخت سایر تجهیزات حمل و نقل، به ترتیب پس از ۵ فصل متوالی، ۶ فصل متوالی و ۴ فصل متوالی رشد منفی، در زمستان ۱۳۹۸ از رکود خارج شده‌اند.

طی دو سال ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸، در میان رشته فعالیت‌های مختلف اقتصادی، رشد شاخص مقدار تولید بخش صنعت برای ساخت کک، فرآورده های حاصل از تصفیه نفت و سوخت های هسته‌ای، ساخت فلزات اساسی، ساخت سایر محصولات کانی غیرفلزی و ساخت ماشین آلات و تجهیزات طبقه بندی نشده در جای دیگر، همواره مثبت بوده است. همچنین طی مدت مذکور زیربخش‌های ساخت منسوجات، ساخت ماشین آلات و دستگاه های برقی طبقه بندی نشده در جای دیگر، ساخت محصولات غذایی و انواع آشامیدنی، ساخت محصولات از لاستیک و پلاستیک، ساخت ابزار پزشکی، ابزار اپتیکی، ابزار دقیق و انواع ساعت، ساخت مواد شیمیایی و محصولات شیمیایی، ساخت سایر تجهیزات حمل و نقل، ساخت وسایل نقلیه موتوری،

معاونت بررسی های اقتصادی

تریلر و نیم تریلر ساخت پوشاک، عمل آوری و رنگ کردن خز، طی فصول گوناگون از رکود خارج شده‌اند و زیربخش‌های ساخت محصولات فلزی فابریکی بجز ماشین آلات و تجهیزات، انتشار، چاپ و تکثیر رسانه‌های ضبط شده، ساخت مبلمان و مصنوعات طبقه بندی نشده در جای دیگر، ساخت چوب و محصولات چوبی، ساخت کاغذ و محصولات کاغذی، دباغی و پرداخت چرم و سایر محصولات چرمی، ساخت رادیو و تلویزیون، دستگاه‌ها و وسایل ارتباطی، ساخت ماشین‌الات دفتری، حسابداری و محاسباتی و ساخت محصولات از توتون و تنباکو، همچنان در رکود به سر می‌برند.

جدول ۱. وضعیت رکود یا رونق در فعالیت‌های صنعتی در سال ۱۳۹۸

فصل خروج از رکود	ماندگاری رکود (تعداد فصل با رشد منفی متوالی)	وضعیت رکود / رشد مثبت یا منفی در زمستان ۱۳۹۸	فعالیت صنعتی
زمستان ۱۳۹۸	فصل ۷	رشد مثبت	کل صنعت ساخت
		رشد مثبت	ساخت کک، فرآورده‌های حاصل از تصفیه نفت و سوخت‌های هسته‌ای
بهار ۱۳۹۸	فصل ۴	رشد مثبت	ساخت منسوجات
		رشد مثبت	ساخت فلزات اساسی
		رشد مثبت	ساخت سایر محصولات کانی غیر فلزی
		رشد مثبت	ساخت ماشین‌الات و تجهیزات طبقه بندی نشده در جای دیگر
تابستان ۱۳۹۸	فصل ۵	رشد مثبت	ساخت ماشین‌الات و دستگاه‌های برقی طبقه بندی نشده در جای دیگر
بهار ۱۳۹۸	فصل ۴	رشد مثبت	ساخت محصولات غذایی و انواع آشامیدنی
تابستان ۱۳۹۸	فصل ۵	رشد مثبت	ساخت محصولات از لاستیک و پلاستیک
تابستان ۱۳۹۸	فصل ۲	رشد مثبت	ساخت ابزار پزشکی، ابزار اپتیکی، ابزار دقیق و انواع ساعت
زمستان ۱۳۹۸	فصل ۵	رشد مثبت	ساخت مواد شیمیایی و محصولات شیمیایی
زمستان ۱۳۹۸	فصل ۴	رشد مثبت	ساخت سایر تجهیزات حمل و نقل
زمستان ۱۳۹۸	فصل ۶	رشد مثبت	ساخت وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر
	فصل ۸	رکود	ساخت محصولات فلزی فابریکی بجز ماشین‌الات و تجهیزات
تابستان ۱۳۹۸	فصل ۵	رشد منفی	ساخت پوشاک، عمل آوری و رنگ کردن خز
	فصل ۸	رکود	انتشار، چاپ و تکثیر رسانه‌های ضبط شده
	فصل ۷	رکود	ساخت مبلمان و مصنوعات طبقه بندی نشده در جای دیگر
	فصل ۶	رکود	ساخت چوب و محصولات چوبی
	فصل ۸	رکود	ساخت کاغذ و محصولات کاغذی
	فصل ۸	رکود	دباغی و پرداخت چرم و سایر محصولات چرمی
	فصل ۸	رکود	ساخت رادیو و تلویزیون، دستگاه‌ها و وسایل ارتباطی
	فصل ۸	رکود	ساخت ماشین‌الات دفتری، حسابداری و محاسباتی
	فصل ۳	رکود	ساخت محصولات از توتون و تنباکو

